

δὲ τὸ τέλος αὐτῶν μετέβη εἰς Μόναχον, χορηγούσης τῆς ἐν Τήνῳ Μονῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας τὰς δαπάνας, ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν τεχνῶν τῆς Βαυαρικῆς πρωτεύουσας, ἔχων διδάσκαλον τὸν διάσημον καθηγητὴν τῆς γραφικῆς Piloty, νῦν διευθυντὴν τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν ἐν Μονάχῳ, εὔρε στάδιον εὐρὺ καὶ κοινωνίαν ἀνεπτυγμένην καλλιτεχνικῶς, καὶ γνωρίζουσαν νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰ καλλιτεχνικὰ αὐτοῦ προτερήματα. Ἐκεῖ λοιπὸν μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ κ. Γύζης προαγόμενος ἔγραψεν ἀρίστας εἰκόνας, ἀληθῆ καλλιτεχνικὰ ἔργα κατὰ τὰς κρίσεις τῶν ἐν Εὐρώπῃ τεχνοκριτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ κ. Γύζης καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὡς καλλιτέχου ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν ὅταν διὰ τῆς «Ἐστίας» δημοσιευθῶσι καὶ ἄλλα αὐτοῦ εἰκόνας, ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰ γνωστότερα καὶ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτα ἐξ αὐτῶν. Ἐκ τούτων ὀλίγιστα μὲν ἔχουσι ὑπόθεσιν ἱστορικὴν οἷον «ἡ Ἰουδιθ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ὀλοφέρου», τὸ πρῶτον αὐτοῦ βραβευθὲν ἔργον «ἡ εἰδήσις τῆς ἀλώσεως τοῦ Σεδάν», τὰ πλεῖστα δὲ εἶνε εἰκόνας εἰλημμέναι ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου, ῥωπογραφίαι, ἐν αἷς διαλάμπει ἐξαιρετος καὶ λεπτὸς χαρακτηρισμὸς τῶν δρώντων προσώπων, συνδεδεμένος ἐνίοτε μετὰ δόσεως τινος τρυφερᾶς καμικότητος. Τοιαῦται δὲ εἶνε «Ὁ ὀριθολκλέπτης», «Οἱ ἀρραβῶνες τῶν παιδιῶν ἐν Ἑλλάδι», ἔργον δι' ὃ ὁ καλλιτέχνης ἐτιμῆθη διὰ

χρυσοῦ νομισματοσήμεου ἐν Βερολίῳ, «Ὁδοιπορία ζωγράφου ἐν Ἑλλάδι», «Τὰ ὄρφανὰ σιτιζόμενα», «Ἡ ταμμένη κόρη», ἕτερον παλαιὸν αὐτοῦ ἐπίσης λαμπρὸν τοῦ αὐτοῦ θέματος μετὰ τὸ σήμερον ὑπὸ τῆς «Ἐστίας» δημοσιουόμενον, «Ὁ Ἄραψ μετὰ τὸν παῖδα», «Τὰ ἄτακτα παιδιὰ», «Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀράπη Χρήστου», «Ἱατρικὴ ἐπιθεώρησις τῶν κυνῶν ἐν Γερμανίᾳ», «Ἡ χήρα μετὰ τῶν τέκνων τῆς περὶ τὴν τράπεζαν», «Ἡ διήγησις τοῦ παραμυθίου ὑπὸ τῆς γιγχιᾶς», τέλος δὲ τὸ πέρυσιν ἐν τῇ διεθνείᾳ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει βραβευθὲν ἔργον «Ἡ ἀποστήσις τοῦ μαθήματος μικρᾶς κόρης» καὶ ἄλλα πολλὰ ἐν οἷς καὶ τινες προσωπογραφίαι.

Ὁ κ. Γύζης ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1872, ἐνθα ἔμεινε μικρὸν χρόνον, εἶτα δὲ ἐταξείδευσε μετὰ τοῦ κ. Λύτρα τοῦ ἄλλου διακεκριμένου ἡμῶν ζωγράφου, μεθ' οὗ συνδέεται δι' ἀρρήκτου φιλίας, ἀπὸ τὴν μικρὰν Ἀσίαν πρὸς σπουδὴν καλλιτεχνικὴν καὶ κατὰ τὸ ἔτος ἐπέστρεφεν εἰς Μόναχον, ἐνθα καὶ ἔκτοτε διαμένει μετὰ τῆς συζύγου του, Ἑλληνίδος, θυγατρὸς τοῦ κ. Ν. Νάζου.

Ὁ Γύζης διὰ τῶν ἔργων του ἀπέκτησεν ἐν Γερμανίᾳ φήμην διακεκριμένου καλλιτέχου τῶν ἡμετέρων χρόνων, τούτου δὲ ἐνεκα διωρίσθη καὶ καθηγητὴς τῆς γραφικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ὠρῶν τεχνῶν τοῦ Μονάχου, ἐνθα διδάσκει ἀπὸ δύο ἡδὴ ἐτῶν.

ΕΚΤΑΦΗ

(Ὁ ΔΕΡΒΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

(Τὸ κατωτέρω ποίημα εἶνε συνέχεια ποιήματος ἐπιγραφομένου «Ἐκταφή», οὗτινος μόνον τὸ πρῶτον μέρος ἐδημοσίευσα. Τοῦ πρώτου μέρους ὁ ἥρως εἶνε κουρεὺς τις νεανίας, ἐβελοντῆς κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης, ὅστις ἐπεσον αὐτοκτονήσας ἵνα μὴ παραδοθῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ταῦτα πρὸς ἀντίληψιν τοῦ δευτέρου τούτου μέρους τοῦ ποιήματος.)

Α. Π.

Α'.

Τῆς λήθης μέλαν σάβανον μακρὰν ἢ χεῖρ μου ρίπτει
Καὶ ἄλλον εὐγενῆ νεκρὸν ἐξάγει τοῦ μνημεῖου.
Ἡ λήθη ὅ,τι ἔκλεψε καὶ τ' ἀδικον καλύπτει,
Ἡ μοῦσα πάλιν εἰς τὸ φῶς θὰ φέρῃ τοῦ ἡλίου.
Ἰδοῦ αὐτός·—πλὴν δειλιῶ τὸν τάφον του ν' ἀνοίξω
Καὶ εἰς τοὺς ἄγαν Ἕλληνας Τούρκου νεκρὸν νὰ
δεῖξω.

Φοδοῦμαι τὸ φιλόπατρι τινῶν... εἶναι Δερβίσης!
—“Α, καὶ αὐτὸν ποιητικῆ ἀδεία θὰ ὑμνήσῃς;
Εἰς ἀλλοκότου ποιητοῦ τὸ θέμα τίς προσέχει;
Κᾶν τὸ ἐπάγγελμα αὐτός τοῦ ἄλλου δὲν θὰ ἔχη...
— Διόλου! τόσον ἀγενεὺς δὲν ἦτον ὡς ἐκεῖνος!
Ἐχουν ἀβρὸν ἐπάγγελμα οἱ τοῦ προφήτου θῦται
Ἡ δεξιὰ των εὐλογεῖ φονεῶν μόνον σμῆνος·
Ἡ ἀγενεὺς ἀπὸ αὐτοῦ ψαλλε καταφρονεῖται...

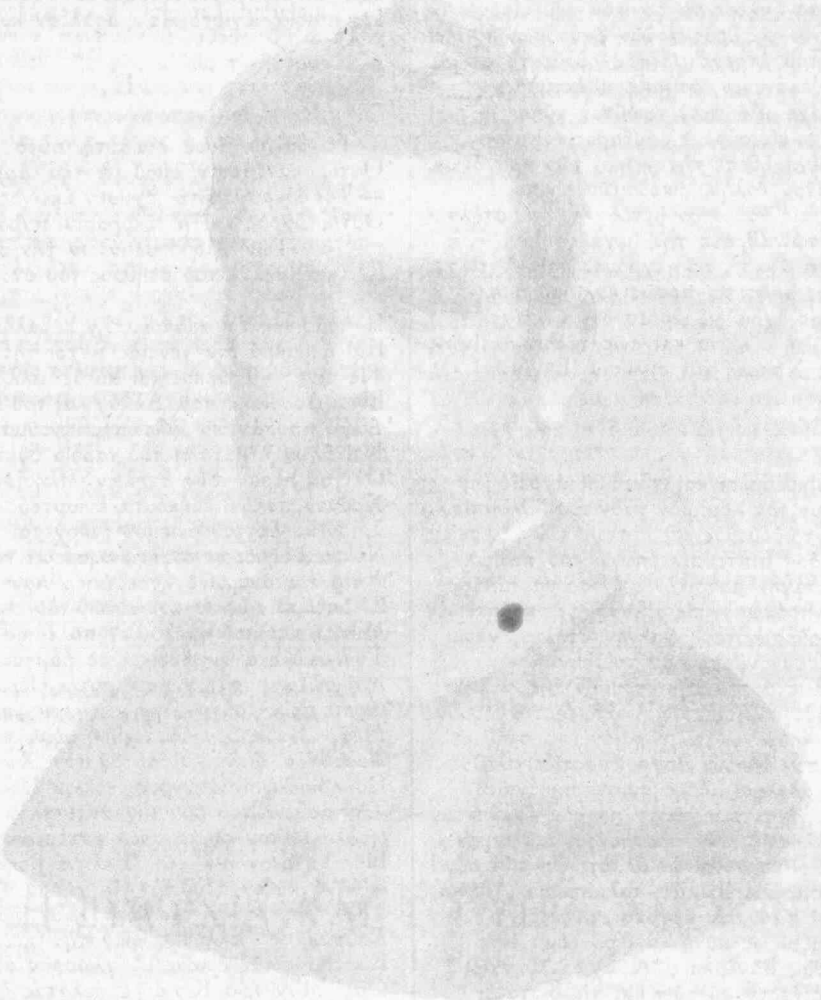
Πλὴν τρέμω μὴ ὁ γέρων μου νεκρὸς σὰς ἀπαρέσῃ,
Διότι ἦτον ἥκιστα Δερβίσης ἐλυπεῖτο
“Ἄν ἐν στρουθίον ἐόλεπεν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ πᾶσι.
Τόσον γενναῖος, βλέπετε, ὁ ἥρως μου δὲν ἦτο,
“Ὅστε δι' αἰσθημα τιμῆς ν' αὐτοκτονήσῃ μόνον.
Θὰ ἦτον ἴσως ὡς ὑμεῖς κατὰ τῶν αὐτοκτόνων...
Καὶ ὅμως Ἕλλην καθὼς σεῖς ἂν ἦτον ὁ Δερβίσης,
“Ὡς ὁ κουρεὺς θὰ ἔχυνε τὸ αἷμα του ἐπίσης!

Β'.

“ὦ Μοῦσα! ὅλα τὰ νικᾶ ἢ ῥακενδύτις λήθη,
Πλὴν νὰ νικήσῃ ἐπὶ σὲ ποτὲ δὲν ἠδυνήθη.
Ματαίως ὡς φιλάργυρος τοὺς θησαυροὺς της κρύπτει
Καὶ τὰς κλοπὰς της μ' ἔρεβος ἀχάριστον καλύπτει.
Τὰ σκότη της διαπερᾶς μ' ἀκτινοδόλον βλέμμα,
Μὲ νεκροθάπτιν δίκελαν ἀδάμαντας ἐκθάπτει,
Καθωραΐζεις μὲ αὐτοὺς τὸ ἅγιόν σου στέμμα
Κ' εἰς τάφον ἀγνωστον συχνὰ ἀστέρων φῶς ἀνά-
πτει.
Ἐλθέ, Θεά, ἂν κ' Ἕλληνίς, εἰς φίλον ἔχθρου μνημα·
Δὲν ἔχεις ἐθνικότητα· τὸ πᾶν σου εἶναι κτῆμα.
Τὸν συμπολίτην παῖοντα κτυπᾶς καὶ καταστρέφεις
Καὶ μ' ἀνθὴ ἐλικώνια ἔχθρους δικαίου στέφεις.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΖΗΣ

HIROAOZ BAHZ

Όταν ἡ μουσα ἀνωθεν μνημείου θεωρῆται,
Ἡ νύξ ἡμέρα γίνεται, ἀνάστασις τελεῖται.
Ψάλε, Θεά· ἀπόδοσον λησμονημένον χρέος
Κ' εἰπέ πᾶν ὅτι γηραιὸς μὲ εἶπεν Ἀθηναῖος.

Γ.

Αἰὼν παρῆλθεν· ἡ Ἑλλάς ἀκόμη δούλη δούλων,
Ἐοῖγα ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῶν ἀλλοφώνων·
Ὁ Παρθενῶν ἦτον τσαμί κ' ἡ γῆ τῶν Θρασυδούλων
Δὲν ἦτον πλέον ἡ πατρὶς παῖδων καὶ δαφνῶνων.
Ὁ Χασεκῆς, ἡ αἰμοχαρὴς, ἀκόρεστος σατραπῆς,
Εἰς τὰς Ἀθήνας ἤπλωνε τὸ φονικὸν τοῦ εἴφους
Κ' ἦτον τὸ ἄστυ τῆς θεᾶς ποδῶν βαναύσων τάπη.
Τῶν οἰκετῶν τοῦ ἔτρεχε εἰς τὰς ὁδοὺς τὸ στίφος
Καὶ ἤρπαζεν, ἐφόνευεν, ἀτίμαζε κ' ἐκτύπα.
Ἡ πόλις δὲν εἶχεν ἰδῆ ποτὲ τοιοῦτον γυπα!
Καὶ δὲν ἤρκειτο εἰς αὐτὰ ὁ βάρβαρος καὶ μόνον,
Κ' εἰς τὰ τεμένη, ἔθεσε τὴν χεῖρα, τῶν προγόνων.
Ἦθελεν ἀσβεστον καλὴν, οἰκοδομῶν οἰκίαν,
Καὶ τοῦ Διὸς εἰς ἀσβεστον μετέβαλλε τὰς στήλας
Κ' αἰώνων τῶσαν ἔθραυε τὴν μεγαλοφυῶν,
Κρημνίζων ὅτι ἄφρασε, πῦρ, χρόνος καὶ Ἀττίλας.
Δὲν ἔσπερευε, βλέπετε, ποσῶς καλαισθησίας·
Τοὺς ἀχρῶνας ἔχριε μὲ ἀσβεστον εὐκλείας,
Φεῦ· χρησιμεῖ ἡ εὐκλεία καὶ φῶς τῶσαν ἀκτίνας,
Εἰς ἀχρῶνας Χασεκῆ καὶ σὺλησαν Ἐλγίνων!

Δ.

Τίνες ἐκεῖν' ὅτι βέβηλοι καὶ τίνες οἱ ἀχρεῖτοι,
Οἵτινες θραύσαν τὸν λαμπρὸν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου;
Πᾶς λίθος συντριβόμενος καὶ πίπτων τὴν γῆν σειεῖ
Θαρρέτε πᾶς ὄρη πίπτουσαν ἐπάνω τοῦ πεδίου.
Καὶ βλέπων στέγην πατρικὴν ὁ ἥλιος νά πίπτῃ,
Τὸ φωτοδόλον πρόσωπον εἰς μέλαν νέφος κρύπτει...
Κτυποῦν τὴν οὐρανοστέφῃ ἐκεῖνην στήλην, νᾶνοι
Ζητοῦν νά τὴν συντριβούν!

Τὸ βλέμμα μόλις ἀετοῦ τὴν κορυφὴν τῆς φθάνει·
Πλὴν πανταχόθεν πλήττεται καὶ κάτω θά τὴν ρίψουν.
Ἀντιλαεῖ κτυπούμενον τὸ γηραιὸν τῆς στήθος·
Νομίζεις, πῶς τὸν Ἰησοῦν αἰσχρὸν μαστίζει πλήθος...
Δύο πεσοῦσαι ἀδελφαὶ αὐτῆς συντετριμμέναι,
Ὅς θελονῶτες γίγαντες, χῶρον μακρὸν καλύπτουν
Καὶ πᾶσιν ἄλλης ἀδελφῆς προσμένουν τεθλιμμέναι·
Φεῦ, τοῦ Διὸς οἱ κεραυνοὶ ὡς ἄλλοτε δὲν πίπτουν!
Δύμοιρος, δύμοιρος Ἑλλάς· ταλαίπωροι Ἀθηναῖ,
Ἀλλὰ, ἀλλὰ οἱ βάρβαροι ἐργάται τίνες εἶναι;
Τίς λύσσα πράξιν ὡς αὐτὴν ἀνίερν ἐμπνέει;
Μὴ εἶναι Σκύθαι, Βάνδαλοι; *Α, ὄχι· Ἀθηναῖοι!
Ὁ Χασεκῆς ἐξέλεεν αὐτούς· καὶ τίς διστάζει
Ὅταν ἐκεῖνος ἀπατητῆ, ὅταν αὐτὸς προστάξῃ;
Σιωπηλοί, περίλυποι, δακρύνοντες κρυφίως,
Τὴν δόξαν τῶν πατέρων των κρημνίζουν ἀκουσίως.
Τὸ βλέμμα των ἀμήχανον εἰς τὰ ἐδάφη νεύει·
Ἐκεῖνος, κιονόκρανον ἐνῶ κτυπᾷ, θωπεύει·
Εἰς ἄλλος εἰς τὸν κόλπον του μικρὸν λίθσκον κρύπτει
Καὶ ἀμελῶν τὸ ἔργον του ἐκεῖνος σύννομος κύπτει...
Πλὴν Ἀραῦ τις, ἐπιτηρῶν τὸ ἔργον, τὸν μαστίζει
Κ' ἡ ἐργασία ἡ νωθρὰ γοργῶς ἐπαναρχίζει.
Τῆς στήλης χεῖρες ἑκατὸν κτυποῦν τὸν στηλοδάτην
Κ' ἐκείνη μάτην προσπαθεῖ ν' ἀντιπαλαίῃ, μάτην.
Ὁ γίγας ἤδη σελεῖται, ὡς μέθυσοι κλονεῖται,
Πλὴν ἔτ' εἰς τὴν κρηπίδα του τὴν ἰσχυρὰν κρα
τεῖται...

* Μικροσκοπικὸς Ἀλλ-Πισσᾶς τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἀφύρην του τυραννίαν καὶ ἀπληστίαν του.

* Α, ὅτι τῶν πατέρων μας ἡ χεῖρ ἔχει ἐγείρει,
Δυσκόλως ρίπτει ὁ σεισμός καὶ χρόνος δὲν τὸ φθείρει!
Πλὴν εἰς ὑσάτην ὤσῃαν τὸ ἔδαφος σαλεύει,
Τῆς στήλης κλίν' ἡ ποιά, θαρρῆτε πῶς ἰκετεύει...
Ἐτὴ τρισχίλια ὁμοῦ ἀπλοῦνται εἰς τὸ χῶμα
Μὲ κρότον ὃν δὲν ἤκουσεν οὐδεὶς θνητὸς ἀκόμα!
Κ' ἠνώθη μ' ἄλλα ἀδελφὰ συντριμματα ἡ στήλη·
Ἐνδομίξες πῶς συντριμμα τὸ συντριμμάς ἐφίλει...
Οἱ παρεστῶτες ἐντρομοὶ καὶ χωρῖαντες ἔλοι,
Ἐπίστευσαν πῶς τ' οὐρανοῦ κατέπεσαν οἱ ὀθλοῖ.
Ὅ, τι ὠραὸν κ' ὑψηλὸν πρέπει νά πέσῃ, πρέπει·
Τῆς μοῖρας τ' ὅμμα πάντοτε λοξῶς τὸ μέγα βλέπει,
Καὶ ρίπτει μόχθους Νεῦτῶνος καὶ Νεῦτῶνος ἀκτίνα,
Ἐὰ παιδιὰν ἐνίστε εἰς ψωραλῶνον κύνα...

Ε.

— Τὸ δάκρυ τίνος εἶν' αὐτό, αὐτὸς ὁ μαργαρίτης,
Ὅστις κατέπεσεν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀρχαίαν στήλην;
— Τὸ δάκρυ τοῦτο ἔχυσεν ἐκεῖνος ὁ προεσῆτης,
Ὅστις ὄχρος καὶ μ' ἐκφρασιν παρατηρεῖ ὀργίλην
Τῶν Μουσουλιμάνων τὴν σειράν,
Κ' ἐκπέμπει ἐκ τοῦ στήθους τοῦ στόνον ὀδύνης καὶ
[ἀράν!
Ἡ πράσινός του κίθαρις τὴν κεφαλὴν του κρύπτει.
Καὶ ἡ μακρὰ του γενεαὶς μέχρι τῆς ζώνης πίπτει.
Τίς εἶνε; — Τούρκος καὶ αὐτὸς ἄλλ' ὄχι· ἔτι πλέον·
Εἶναι Δεοβίσης· τοῦ Ἀλλὰχ καὶ τοῦ Μωάμεθ θύτης,
Ἀλλὰ προπάντων ἀνθρώπος· πνεῦμα εὐρὺ, γενναῖον
Καὶ ὄλων ἡ μεγάλη τοῦ καρδία συμπολίτης.
Ὀλίγον πέραν τῶν σπηλῶν, πλησίον τοῦ Σταδίου,
Χρόνον πολὺν, ἐξήκοντα ἐνιαυτούς, μονάκι·
Σπανίως ἐκ τοῦ σκιεροῦ ἐξέρχεται κελλίον·
Νύκτα κ' ἡμέραν δέεται, νηστεύει καὶ στενάζει
Ἐπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπὲρ παντός ἐμψύχου
Κ' ὑπὲρ τῶν ζώων καὶ αὐτῶν τὸν συκινεῖ ὁ πόνος.
Μετ' ὀφθαλμοῦ ἀκολουθεῖ πολλάκις ἀνησυχῶ
Τὸν σκόληκα ὃν ἀπειλεῖ τὸ ράμφος χελιδόνος·
Καὶ σῶζων τοῦτον παρ' αὐτῆς, ἱέρακα μακρύνει
Ὅστις πρὸς ταύτην ἀγριὸς τὴν πτῆσιν διευθύνει...
Μέχρι Βοσπόρου ἐφθάνει ἡ φήμη του ἁγία.
Τοσοῦτον, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν Χασεκῆν συνεῖχε·
Πολλάκις ἡ πανίσχυρος ἐκεῖνος ἐξουσία
Τὴν ἀσθενὴ του δύναμιν ἀντίπαλόν τῆς εἶχε.
Πολλάκις τὸν φιλαρμυρον κατέπειθε νά δώσῃ
Εἰς Τούρκον ἡ κ' εἰς Ἑλληνα βοήθειαν ταχέαν,
Κ' ἠνάγκαζεν ἀδικητὴν εἰς χήραν ν' ἀποδώσῃ
Τὸν τροφοδότην τῆς ἀγρῶν, ὃν ἤρπασε μὲ βίαν.
Τούρκων κ' Ἑλλήνων δικαστῆς ἐκεῖνος μόνος ἦτο·
Κατέπαυε τὰς ἐριδας μὲ γλῶσσαν ἀσυνήθη,
Ὅστ' αἰωνίως ὁ Κ α δ ῆ ε πελάτας ἐσπερέτω
Κ' εἰπεῖνα... Ὅμως ἔπρεπεν ἡ πεῖνά του τὰ πλήθη!
Ὅταν σπανίως ἄφινε τὸ ἤρεμον κελλίον
Κ' ἐβάδιζεν εἰς τὰς ὁδοὺς ὄχρος ἐκ τῆς νηστείας,
Ὅτι τὰς θύρας ἤξευρον θά κρούσῃ τῶν πλουσίων,
Διὰ νά θρέψῃ ὀρφανὰ κ' ἰάνῃ ἀσθενείας.
Βαδίζων πάντας συμπαθῶς ὡς τέκνα του ηὐλόγει·
Δι' ὄλους ἦσαν εὐμενεῖς οἱ πατρικοὶ του λόγοι.
Ἐκλήνον οἱ Χριστιανοὶ παιδοὶ ἐνώπιόν του·
Οἱ Τούρκοι καταπαζόντο τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν του·
Κ' οἱ παῖδες τὸν ἐδέχοντο μὲ υἱικάς ἐκχύσεις·
Καί, πράγμ' ἀπίστευτον! αὐτὸς, ὁ Τούρκος, ὁ Δερ
βίσης,
Ἰδὲν εἶχεν ἀμυδρὰν τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων,
Καὶ τὴν ἀξίαν τῶν σπηλῶν ἐγνώριζεν ἐκεῖνων!

* Τὸ γνωστὸν ἀνεκδοτὸν τοῦ κυνὸς τοῦ Νεῦτῶνος.

Ἐκ τούτου ἦτον κάθυγρον τοῦ γέροντος τὸ ὄμμα,
Ὅποταν εἶδε πίπτουσαν τὴν στήλην εἰς τὸ χῶμα...

ΣΤ'.

Παρήλθε νύξ, κ' εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου πάλιν
Ἐργάτας βλέπων, πλὴν φαιδρῶν καὶ ὄχι τεθλιμμένων·
Διότι στήλην καθὼς χθὲς δὲν θὰ κρημνίσουν ἄλλην.
Τοὺς θεωρῶ εἰς μάρμαρον ἐπάνω ὑψωμένους
Ὅπερ στεγάζει κορυφὰς δῶμα κίωνων... Ποία
Εἰς τοῦ ναοῦ τὴν κορυφὴν τοὺς ἔφευγεν αἰτία;
Οἰκίσκον κτίζουσιν ἐπ' αὐτοῦ εὐρύτερον μνημεῖον
Καὶ ἀνασύρουν κόφινον δι' ἰσχυροῦ σχοίνου,
Ὅν ἄλλοι κάτωθεν πληροῦν μὲ λίθους· ὅμως δῶμα
Τίς κτίζει ἀνωθεν τῆς γῆς κ' εἰς τ' ἄστρα θέτει
χῶμα;

Τίς τοῦ Διὸς τὸν αἰτὸν ἐφθόνησε καὶ θέλει
Νὰ ἦναι κατοικία του ἢ τάφος ἢ νεφέλη;...
Εἰς, ὅστις ἦτον ἄξιος ἐκεῖ νὰ κατοικήσῃ
Καὶ ἄνω, ὑπερβεντῆς γῆς, τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ κλείσῃ!
Τίς;... ὁ ἐκεῖ καθήμενος κ' ἐπισκοπῶν Δερβίσης·
Ἀλλόκοτον! τὰς ἱεράς τοῦ γένους ἀναμνήσεις,
Ναοῦ μεγάλου λείψανα περιλαλήτων χρόνων,
Εἰς τοῦ προφήτου ἱερεὺς μοχθεῖ νὰ σώσῃ μόνον,
Κ' ἢ Δύσις ἢ μέγιστος, νυκτὸς ζοφωδεστέρα,
Συντρίβει, κλέπτει καὶ συλεῖ τὰ ἱερά τεμένη!
Κρύπτει ὁ κλέπτης τὸ κλαπέτ, κ' ἢ Δύσις θρυσυτέρα
Καὶ τοῦ ληστοῦ εἰσέτι,
Ἐντὸς μουσειῶν κ' ὑπὸ φῶς τὰ κλοπιμαῖα θέτει...
Εἶν' ἰσχυρά· κ' εἶναι βαρὺς τῆς γλώσσης τῆς ὀνόσεως·
Τίς νὰ τὰ λάβῃ δύναται ἀπὸ αὐτῆν; — Ὁ χρόνος!

Τὸ ἔργον ἤδη ἔληξε καὶ κλίμαξ ἐκ σχοίνου
Φέρει πρὸς τὸν νεόδητον οἰκίσκον ἀκινδύνως.
Πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸ φῶς, φαιδρῶν ἡλίου
Καὶ ὁ Δερβίσης δεύτερον· μετὰ τὸ φῶς ἐκεῖνος...
Καὶ δὲν κατῆλθεν ἢ νεκρὸς... Ἐκεῖ πᾶσαν προΐταν,

(1) Πολλοὶ θὰ τὸν ἐνθυμοῦνται· πρὸ τινῶν μόλις ἐπ' αὐτὸν τὰ
ἐρεΐπια τοῦ οἰκίσκου τούτου κατηραρίσθησαν διαταγῇ τῆς
Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας. Εἶχεν ἐκπληρώσει τὴν εὐσεβῆ
ἐντολήν του. Α. Π.

Σπυριδ' ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἔκρεμα δῶμα
Κ' ὕδατος πλήρη ἔθετον ἐντὸς αὐτοῦ ὕδριαν,
Ἐλαιον, ἄρτον, καὶ τινὰς ξηροὺς καρποὺς ἀκόμα.
Καὶ δὲν ἐτόλμησ' ὁ θρασὺς Σατράπης νὰ κρημνίσῃ
Τὰς στήλας πλεόν· ἱερὸς ὁ χῶρος κατεστάθη·
Ἐφθῶθ' εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ ὁ οἶκος τοῦ Δερβίσης·
Ἐως ἐκεῖ δὲν ἔφθανεν ἡ βέβηλος του σπάθη!
Ὡ, ἱερά ἐπίνοια, ἰδέα τρισάγια,
Κ' ἔσοχος ἀφοσίωσις ἀνδρὸς ἡμιθαυράτου·
Ἐνόσω ἴστατ' ὁ ναὸς καὶ στήλη αὐτοῦ μία,
Ἐνόσω μένει τμήμα ἐν ἐκ τοῦ σεπτοῦ μαρμάρου,
Εἰς Ἑλληνα, εἰς ἀλλόφυλος καὶ μία λύρα μόνον,
Θ' ἀρωματίζῃ τὴν σειρὰν ἀτελευτήτων χρόνων,
Κ' ἢ μνήμη, ἀνω τῶν στηλῶν, εἰς ἄσμα θὰ τονίσῃ
Τὴν αὐταπάρνησιν αὐτῆν τοῦ γέροντος Δερβίσης!
Ὡ, ναί· τίς ἀφοσίωσις, τίς ταύτης ὑπερέχει,
Καὶ τίς μὲ τὸν Ὀθωμανὸν θὰ μετρηθῇ ἐκεῖνος;
Ἄλλομονον· ἐφάμιλλον ὁ γέρον μου δὲν ἔχει·
Ἄλλ' ἔχει κἂν ἀντίποδα τὸν Βρετανὸν Ἐλγίτινον..

Ζ'.

Λέγουσιν, πῶς κάτω τῶν στηλῶν τὸ μνημῆμα τοῦ ὑψώθη,
Διότι ἔτι καὶ νεκρὸς νὰ τὰς φρουρῇ ἐπόθει,
Καὶ πῶς ἐνῶ τὸν ἔθετον εἰς κρύου τάρου βάθη,
Εὐγνωμονοῦσα τοῦ Διὸς ἢ ὄρνις ἔθεσθη,
Μὲ σμαραγδίνουα πτέρυγας σκιάζουσα τὸ μνημῆμα...
Ὡ, ἂν τὸ εὐρωμεν ποτέ, θὰ ἦναι μέγα κρίμα
Νὰ μὴ ἐγείρωμεν σεμνὸν τοῦ γέροντος μνημεῖον
Ἀπὸ συντρίμματα στηλῶν εἰς τὸν ναὸν πλησίον.
Χαῖρον τὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ ἐπάνωθεν θὰ βλέπῃ,
Τὸν Σώστην ὁ διασωθεὶς εὐγνωμονῶν νὰ σκέπῃ!

Τὴν Κρήτην μὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄστυ συνενόνω·
Τοῦρκον Δερβίσην κ' Ἑλληνα ἐργάτην ἀδελφῶν,
Κ' ἀνυψόν' ἢ μούσα μου εἰς τ' ἀγνωστὸν τοῦ μνημῆμα,
Μὲ στήθος ἀναπάλλον,
Εἰς τὸν Δερβίσην αἰτὸν, τοῦ Ὀλυμπίου σῆμα,
Καὶ τοῦ Ῥωμαίου Κάτωνος τὸ εἶδος εἰς τὸν ἄλλον!
Ταῖγάνιον κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1882.

Α. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΚΑΜΙΣΟΝ

Σήμερον εἶνε ἡ ἡμέρα τῶν εὐχῶν. Ἀπ' ὄρθρου
βαθέος ἂν ἀκούσῃτε τὸν κῆρυκα τῆς θύρας σας προσέ-
μενον, ἐστὲ βέβαιαι ὅτι κάποιος ἔρχεται νὰ σᾶς προσ-
φέρῃ εὐχάς. Οἱ ὀδοκαθαρισταὶ οἱ καθαρίζοντες τὰς
ὁδοὺς εἰς ἃς πνίγεσθε τὸν χειμῶνα ἐκ τοῦ βορβόρου,
ἀσφυκτιᾶτε δὲ τὸ θέρος ἐκ τοῦ κονιορτοῦ· οἱ ἀνά-
πτοντες τοὺς φανούς κατὰ τῶν ὁποίων προσκρούοντες
θραύετε τὴν ρινὰ σας τὰς νύκτας, καθ' ἃς ἡ πανσέ-
ληνος λησμονεῖ τὰ δημοτικὰ τῆς καθήκοντα καὶ δὲν
ἐπιφαίνεται εἰς τὸ συννεφῶδες στερέωμα· οἱ ὑδρονομεῖς,
οἵτινες κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ καύσιονος σᾶς ἀρίνουσι
νὰ πάθητε ἐκ λύσεως πρὶν ἐπιτρέψωσιν εἰς τὸ ὕδωρ
νὰ διοχευεθῇ εἰς τὴν κρήνην τῆς συνοικίας σας· οἱ
καμινοκαθαρισταὶ, οἵτινες προσέρχονται ἐπίσης ζη-
τουῦντες φιλοδώρημα, ἂν καὶ εἰς τὴν οἰκίαν σας δὲν
ὑπάρχῃ ἄλλη ἐστία ἐκτὸς τῶν φύλλων τοῦ ὀμωύμου

περιοδικοῦ, εἰς ὃ εἶσθε συνδρομητῆς· ὅλη τέλος ἡ
πολυάνυμος γενεὰ τῶν Εἰλωτῶν ὅσοι ἐν τῇ καταμε-
ρίσει τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας ἀνέλαβον τὴν ἐπιτα-
σίαν τῶν μᾶλλον πεζῶν καὶ ἀχαρίτων ἀναγκῶν τοῦ
βίου θὰ προσέλθωσι προσφέροντες φύλλα πολύχροα
χάρτου, ἐν οἷς διὰ στίχων χαλῶν ἢ υπερτροφικῶν
θὰ σᾶς εὐχονται ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν. Καὶ ἡ λιτανεῖα
τῶν εὐχῶν θὰ σᾶς καταδιώξῃ καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου σας,
θὰ σᾶς εὐχηθῇ ὁ βοηθὸς τοῦ κουρέως σας, ὁ ὑπηρετῆς
τοῦ καρενεῖου εἰς ὃ συγχάζετε, ὁ ὑπηρετῆς τοῦ ἐστια-
τορείου ἐνθα γευματίζετε. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλαι αἱται
αἱ εὐχαὶ πληρῶνονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον γεν-
ναίως· ἀλλ' ἐρωτῶ, ποῖσι εἶνε αἱ εὐχαί, αἵτινες δὲν
πληρῶνονται, ἀφοῦ καὶ αὐταὶ αἱ πρὸς τὸν Ἰψίπτον
ἀποτεινόμεναι ἔχουσι τιμολόγιον ὠρισμένον, ἀπαραβά-
τως τηρούμενον ὑπὸ τῶν λειτουργῶν του.